

in caelo tantum esse credenda est, apud te solam inveniatur in terris. Et in alio ad ipsam libro, post Orationem Domini et Salvatoris nostri, docens quemadmodum debeant sancti orare, ait: Ille ad Deum digne elevat manus, ille orationem bona conscientia effundit, qui potest dicere: Tu nosti, Domine, quam sanctae et innocentes, et mundae sint¹ ab omni molestia, et iniquitate, et rapina, quas ad te extendo manus, quemadmodum justa, et munda labia, et ab omni mendacio libera, quibus offero tibi deprecationem, ut mihi miserearis.

Ad hoc autem Pelagius respondens ait: Posse quidem hominem sine peccato esse, et Dei mandata custodire, si velit, diximus. Hanc enim possibilitatem Deus illi dedit. Non autem diximus, quod inveniatur aliquis ab infantia usque ad senectam, qui nunquam peccaverit, sed quoniam a peccatis conversus, proprio labore, et Dei gratia possit esse sine peccato. Nec per hoc tamen in posterum inconversibilis. Reliqua vero, quae subjecerunt, neque in libris sunt, neque talia unquam diximus.

His auditis, Synodus dixit: Quoniam negas te talia scripsisse, anathematizas illos qui sic tenent? Pelagius respondit: Anathematizo, quasi stultos, non quasi haereticos, si quidem non est dogma. Deinde judicaverunt Episcopi dicentes: Nunc, quoniam² anathematizavit Pelagius insertum stultiloquium, recte respondens hominem, cum adiutorio Dei, et gratia posse esse sine peccato; respondeat et ad alia capitula.

7. Sequuntur objecta Pelagio quae in doctrina Pelagii discipuli ejus referuntur inventa. Adam mortalem factum; qui, sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset.

8. Quoniam peccatum Adae ipsum solum laeserit, et non genus humanum.

9. Quoniam lex sic mittit ad regnum, quemadmodum Evangelium.

10. Quoniam ante adventum Christi fuerunt homines sine peccato.

11. Quoniam infantes nuper nati in illo statu sint, in quo Adam fuit ante praevagationem.

12. Quoniam neque per mortem, vel praevagationem Adae, omne genus hominum moriatur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgat.

13. Posse hominem sine peccato, si velit, esse.

14. Infantes, etsi non baptizentur, habere vitam aeternam.

15. Divites baptizatos, nisi omnibus abrenuntient, si quid boni nisi fuerint facere, non reputari illis, neque regnum Dei posse eos habere.

Ad haec sibi objecta, Pelagius ita respondit: Posse quidem hominem sine peccato esse, dictum est superius de eo. Quod fuerint ante adventum Domini homines sine peccato, dicimus et nos, quoniam ante adventum Christi vixerunt quidam sancte et juste, secundum Scripturarum sanctarum traditionem. Reliqua vero, et secundum ipsorum testimonium, a me dicta non sunt, pro quibus ego satisfacere non debeo, sed tamen ad satisfactionem sanctae Synodi anathematizo illos qui sic tenent, aut aliquando tenuerint.

Post hanc ejus responsionem Synodus dixit: Ad haec dicta capitula sufficienter et recte satisfecit³ praesens Pelagius, anathematizans ea quae non erant ejus.

16. Objectum est Pelagio quod diceret Ecclesiam hic esse sine macula et ruga.

Sed ad hoc objectum vigilantibus circumspeditione respondit: Dictum est a nobis ita, quoniam lavacro ab omni macula et ruga purgatur Ecclesia, quam velit ita Dominus permanere.

Ad quod Synodus dixit: Hoc et nobis placet.

17. Deinde objecta sunt de Coelestio, quid in unoquoque capitulo contineat magis secundum sensum quam secundum verba, quae quidem ille latius exequitur; sed tunc subijcere omnia, qui libellum adversus Pelagium dederunt, se non potuisse dixerunt; ergo in primo capitulo libri Coelestii hoc scriptum esse posuerunt, quoniam plus facimus, quam in lege et Evangelio iustum est.

Ad quod Pelagius respondet: Hoc quasi nostrum posuerunt, dictum est vero a nobis secundum Apostolum de virginitate, de qua Paulus dixit: Praeceptum Domini non habeo. Synodus dixit: Hoc et Ecclesia recipit.

18. Hinc jam objiciuntur Pelagio alia Coelestii capitula capitalia: In tertio, scilicet, capitulo scripsisse Coelestium, gratiam Dei et adiutorium non ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse, vel in lege ac doctrina.

19. Et iterum Dei gratiam secundum merita nostra dari. Quia si peccatoribus illam det, videtur esse iniquus. Et his verbis intulisset,

propterea, et ipsa gratia in mea voluntate posita est, sive dignus fierem, sive indignus.

20. Si enim per gratiam omnia facimus, quando vincimur a peccato, non nos vincimur, sed Dei gratia, quae voluit nos adjuvare omni modo, et non potuit.

21. Et iterum ait: Si gratia Dei est quod vincimus peccata, ergo ipsa est in culpa, quando peccato vincimur, quia omnino custodire nos non potuit aut noluit.

Ad ista Pelagius respondit: Haec utrum Coelestii sint, ipsi viderint qui dicunt ea Coelestii esse. Ego vero nunquam sic tenui, sed anathematizo qui sic tenet.

Synodus dixit: Recepit te sancta Synodus ista verba reproba condemnantem.

22. In sexto capitulo Coelestii libri, positum objectum est, filios Dei non posse vocari, nisi omnimodo absque peccato fuerint effecti.

23. In septimo capitulo, oblivionem et ignorantiam non subiacere peccato, quoniam non secundum voluntatem veniunt, sed secundum necessitatem.

24. In decimo capitulo, non esse liberum arbitrium, si Dei indigeat auxilio, quoniam in propria voluntate habet unusquisque aut facere aliquid, aut non facere.

25. In duodecimo capitulo, victoriam nostram non ex Dei esse adiutorio, sed ex libero arbitrio, quod inferre dictum est ex his verbis: Nostra est victoria, quoniam propria¹ voluntate arma suscipimus, sicut e contrario nostrum est, quando vincimur, quoniam armari propria voluntate contempsimus.

26. Et de Apostolo Petro posuit testimonium, divinae nos esse consortes naturae, et syllogismum facere dicitur, quoniam si anima non potest esse sine peccato, ergo et Deus subjacet peccato, cujus pars, hoc est, anima, peccato obnoxia est.

27. In tertio decimo capitulo dicit, quoniam penitentibus venia non datur secundum gratiam, et misericordiam Dei, sed secundum merita et laborem eorum, qui per penitentiam digni fuerint misericordia.

His recitatis Synodus dixit: Quid ad haec quae lecta sunt capitula dicit praesens Pelagius monachus? Hoc enim reprobat sancta Synodus, sancta Dei catholica Ecclesia.

Pelagius respondit: Iterum dico, quia haec et secundum ipsorum testimonium non sunt mea, pro quibus, ut dixi, satisfactionem non

debeo; quae vero mea esse confessus sum, hoc² recte esse affirmo; quae autem dixi non esse mea, secundum iudicium sanctae Ecclesiae reprobato; anathema dicens omni contravenienti sanctae catholicae Ecclesiae doctrinis. Ego enim in unius substantiae Trinitatem credo, et omnia secundum doctrinam sanctae catholicae Ecclesiae; si quis vero aliena ab hac sapit, anathema sit.

SENTENTIA CONCILII.

Synodus dixit: Nunc, quoniam satisfactum est nobis, responsionibus praesentis Pelagii monachi, qui quidem piis doctrinis consentit, contraria vero Ecclesiae fidei reprobata et anathematizata, communionis Ecclesiae eum esse catholicam confitemur.

8. Non negata a Pelagio, sed illi objecta notanda sunt.—Haec est series Actorum illius Concilii, quantum ex allegato libro Augustini colligere potui. Ex quibus imprimis intelligit lector, vera esse quae de erroribus Pelagii supra c. 13 diximus, nam omnes illi quos ibi recensimus, in his Actis continentur, quamvis nonnulli alii hic commemorantur, qui ad doctrinam de gratia non spectant, et ideo magna ex parte omissi sunt ab Augustino in aliis locis, in quibus errorum Pelagii mentionem fecit. Oportet autem advertere, in discursu objectionum factarum a censoribus Pelagii, et responsionum ejus, ad cognoscendos errores Pelagii contra divinam gratiam, non tam esse habendam rationem eorum quae Pelagius dixisse negat, quam eorum quae illi objecta sunt; quoniam evidentissimum est subdole multa negasse, quae et antea dixerat, et postea pertinaciter docuit, ut Augustinus illum convincit, et constat ex his quae recensentur a numero 7 usque ad 14, in quibus continentur errores circa effectus peccati Adae, et originale peccatum, et corruptionem in humana natura per illud peccatum factam, quae Pelagius anathematizavit, et negavit se illa dixisse, cum tamen illud fuerit semper quasi fundamentum haereseos ejus. Idemque cerni potest in erroribus 18 et sequentibus usque ad 27. Ideoque licet in 18 illi fuerit objectum quod dixerit cum Coelestio, gratiam Dei non ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse, vel in lege, ac doctrina; et ipse postea propositionem illam cum aliis generaliter neget et anathematizet, et consequenter verum gratiae spiritum confi-

NOTE SUAREZ.

¹ Alias sunt.² Alias propria voce.³ Alias satisfecit.

NOTE SUAREZ.

¹ Alias ex propria.² Alias haec.

teri videatur, ut illum redarguit Augustinus; nihilominus putandum non est illum a priori errore et amphibologia verborum recessisse, cum ipsarum rerum eventus, tam in hoc errore quam in aliis, contrarium evidenter ostenderit, ut ex superius dictis manifestum est. Ideo merito dixit Augustinus, lib. 2 de Peccato originali, cap. 8: *Pelagius sefellit iudicium Palæstinum, et propterea ibi videtur esse purgatus: Romanam vero Ecclesiam, ubi eum esse notissimum scitis, fallere usquequaque non potuit, quamvis et hoc fuerit utrumque conatus, sed, ut dixi, minime valuit: et Beda, lib. 1 in Esdras, cap. 4, sic inquit: Pelagius, in Concilio Palæstino, heresim suam, qua gratiam Dei acerrime impugnabat, confessione et scripto, non ex animo anathematizavit, ne ipse, a catholicis sacerdotibus anathematizatus, locum docendi in Ecclesia, ac suum errorem seminandi facultatem amitteret.*

9. *Duo distinguenda: Palæstini Concilii Patres de gratia recte sensere. — De iudicio circa Pelagii personam, etc. — Tandem in illo Concilio duo sunt accurate distinguenda: unum pertinet ad doctrinam ipsam secundum se, aliud ad Pelagii damnationem, vel absolutionem. Quoad primum, satis manifestum ex Actis est, quam sincere de gratia Dei scripserint Patres illius Concilii; quod quidem divus Augustinus in toto illo libro enixe defendere ac ostendere conatur; non quia Concilium illud, licet in doctrina errasset, præiudicium posset catholicæ veritati afferre, cum fuerit tantum provinciale, sed quia revera non erravit, sed constantissime docuit fidei dogmata, et contraria anathematizavit. Et hoc exponere magni momenti ab Augustino reputatum est; tum propter auctoritatem Provincialis Concilii, quæ, licet non sit infallibilis, est magna, ut capite sequenti dicemus; tum etiam quia illorum Patrum iudicium ostendit consensum antiquissimum universalis Ecclesiæ, tam orientalis quam occidentalis, in vera doctrina de gratia Dei tradenda; ideo enim insurgentem hæresim statim illi Episcopi communi consensu damnarunt, quia contrariam doctrinam, ut in Scriptura expressam, et a suis Patribus receptam, tanquam catholicam tenebant. Circa factum autem ad personam Pelagii pertinens, videri possunt Patres illius Concilii simplicius ac brevius processisse, quam negotii gravitas postularet, nam sine ullo examine fidem illius dictis adhibebant, etiam in his quæ ad dicta vel facta præterita pertinebant. Sed in hoc facile potest ab hominibus errari, quia non ad*

doctrinam, sed ad prudentiam et humana iudicia pertinet. Nemo tamen propterea iudicare audebit Patres illius Concilii imprudenter egisse, quia vel assumpserunt onus iudicandi de doctrina, non tamen de persona, nisi quatenus in illo Concilio pertinaciam ostenderet, vel potuerunt legitimæ rationes tunc occurrere, quæ ad suaviter procedendum cum Pelagio eos moverint, si secum in doctrina consentiret. Et ita Augustinus ubique illos Patres in facto excusat, in doctrina vero plurimum laudat, atque commendat.

CAPUT IV.

DE CONCILII AFRICANIS ET EPHESINO, QUÆ CONTRA PELAGIUM PRO DEI GRATIA PUGNARUNT.

1. Post Palæstinos Episcopos, primum omnium fuerunt solliciti pro gratia Dei tuenda contra Pelagium, Episcopi Africani, qui varia Concilia provincialia in hunc finem congregarunt; et occasio fortasse fuit, quia sicut Pelagius in Oriente, ita Cœlestius in Africa, priusquam in aliis locis, suum errorem seminare cœpit, et forte apertius ac liberius quam Pelagius, ut ex Actis Synodi Palæstini nuper relatis conjectare licet; et quamvis non omnium Conciliorum Africanorum Acta vel Canones habeamus, omnia nihilominus, quorum memoriam invenimus, recensebimus, ut de serie ac traditione omnium temporum magis constet. Primum ergo fuit quoddam Concilium Carthaginense, quod paulo ante Diospolitano congregatum creditur; illius tamen exemplar non extat, illud vero indicant Patres Africani in Epist. ad Innocent., quæ est 90 apud August., cum dicunt: *Factum est ut recensendum peteremus, quid ante ferme quinquennium super Cœlestii nomine hic apud Ecclesiam Carthaginensem fuerit agitatum, utique in alio Concilio, quod primum omnium super hac causa congregatum esse dicimus. Cujus definitio seu iudicium statim in summa refertur in eadem Epistola, cum adjungitur: Quo recitato, sicut ex sequentibus advertere poterit Sanctitas Tua, quamvis iudicatio manifesta constaret, quia illo tempore Episcopali iudicio excisum hoc vulnus tantum ab Ecclesia videretur, nihilominus tamen communi deliberatione censuimus, hujusmodi persuasionis auctores anathematizare, nisi hæc apertissime anathematizaverint.*

2. *Dogmatis, non dogmatizantis in primo Concilio Carthaginensi est censura. — Verba*

secundi Concilii Carthaginensis. — Ex quibus verbis intelligi potest, in illo primo Concilio non fuisse actum contra personam Cœlestii, sed contra pestiferum dogma, hoc enim indicant verba illa: Quamvis illo tempore Episcopali iudicio excisum hoc vulnus tantum ab Ecclesia videretur; nam vulneris nomine hæreticum dogma significatur, et illa dictio tantum excludit auctores erroris, ideoque subditur, nihilominus in posteriori Concilio deliberatum esse, hujusmodi persuasionis auctores anathematizare. Supponitur ergo in priori Concilio non esse actum contra auctores, sed contra dogma ipsum; nam quia tunc auctores aperte non prodebantur, convenientius iudicatum est errorem damnare, et de persona tacere, sicut Augustinus lib. 2 Retract., cap. 33, de seipso contra illam hæresim scribere incipiente, ait: In his autem libris tacenda adhuc arbitratus sum nomina eorum, sic eos facilius posse corrigi sperans; unde cum paulo post ibidem subdit Cœlestium, Pelagii discipulum, jam propter tales assertiones apud Carthaginem in Episcopali iudicio excommunicationem meruisse, non loquitur, ut existimo, de hoc primo Concilio, sed de secundo, a quo missa fuit illa Epist. 90 ad Innocentium; ibi enim anathematizatus fuit Cœlestius, non in priori Concilio, ut ex dictis verbis constat; nec refert quod de illo Episcopali iudicio, in quo excommunicatus fuit Cœlestius, ait Augustinus, ubi ego non interfui, quia etiam hoc convenit illi posteriori Concilio; nam inter patres qui, in principio illius Epistolæ, ut auctores ejus recensentur, non numeratur Augustinus. Numerantur autem solum 67 Episcopi in primo tomo Conciliorum inter Epist. 24 et 25 Innocent., et in primo tomo Pontifical. Epist., post 30. In operibus autem Augustini numerantur 68 addito quidem Quodvultdeo; apud Baronium autem, anno 416, num. 5, leguntur 77. Sed opinor esse litteram mendosam, nam pro sexaginta positum est septuaginta. Itaque Augustinus ibi non interfuit, sed in Concilio Milevitano, paulo post congregato, ut videbimus; neque de primo Concilio Carthaginensi aliquid aliud scriptum, vel memoria proditum, præter ea quæ in dicta Epistola referuntur, neque alibi mentionem ejus fieri reperimus.

3. *Secundum Concilium Carthaginense et ejus gesta referuntur. — Baronii sententia. — Secundum Concilium Carthaginense, congregatum contra eundem errorem, est illud ipsum quod Epistolam illam ad Innocentium scripsit, quæ inter Epistolas Augustini est 90, quod*

anno 416 coactum esse, optime conjectat Baron. eodem anno in principio. Unde etiam recte colligit prius Concilium, de quo diximus, anno 412 celebratum fuisse. Hujus autem Concilii gesta non extant, præter dictam solem Epistolam, et fragmenta quædam quæ refert Augustinus, lib. 2 de Peccato originali, cap. 2 et sequentibus, quæ desumpsisse dicit ex gestis Ecclesiasticis Carthaginensibus. Quamvis autem Baronius illa gesta tribuat priori Concilio Carthaginensi, mihi potius videntur ad hoc posterius pertinere; nam in illis nihil aliud agitur nisi de coarguenda et convincenda persona Cœlestii, quod in posteriori potius Carthaginensi Concilio, quam in priori, factum esse jam ostensum est: unde, ex sequentibus capitulis, conjectare licet paulo post illud Concilium Cœlestium Romam adisse, ut absolutionem a censura sibi in eodem Concilio imposita impetraret; id enim sine dubio post hoc posterius Concilium, quod in fine Pontificatus Innocentii coactum est, contigit; nam et hoc Concilium ad Innocentium de persona Cœlestii scripsit, non autem illud prius. Item, quia Cœlestius jam non cum Innocentio, sed cum ejus successore Zosimo, de obtinenda absolutione egit, quam tamen obtinere non potuit, etiamsi Innocentii litteris ausus non fuerit resistere, ut ibidem Augustinus, cap. 7, dicit. In hoc ergo Concilio, præcipue de damnatione Cœlestii actum est, et contra illum duo præcipua dogmata fidei videntur fuisse stabilita, quæ in fine illius Epistolæ 90 recapitulantur. Unum est, naturam humanam ad vincenda peccata et servanda divina mandata sibi sufficere non posse sine vera gratia Dei, qua Christiani sumus, et quam orando petit Ecclesia, et Sanctorum orationibus, evidenter declaratur. Aliud est de peccato originali, ratione ejus etiam parvuli baptizantur in remissionem peccatorum. Quæ duo principia totum Pelagii errorem radicibus evellunt.

4. *Milevitanum Concilium quo tempore celebratum. — Tertium principale Concilium eodem fere tempore, id est, eodem anno, et post paucos menses (ut recte deducit Baronius) in Africa congregatum, fuit Concilium Milevitanum, cujus et canones habemus in primo tomo Conciliorum, et Epistolam ad Innocentium quæ est 92 Augustini. Est autem advertendum, in primo tomo Conciliorum solum referri Acta unius Concilii Milevitani, quod celebratum dicitur anno Domini 402, et in eo ponuntur in principio novem canones ad materiam de Gratia pertinentes, et deinde alii*